

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Кафедра педагогіки та методики початкової освіти

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Сучасні технології виховання
(вибіркова)

Освітньо-професійна програма Початкова освіта

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання українська

Розробники: Бигар Ганна Павлівна, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти, кандидат педагогічних наук, доцент

Профайл викладача (-ів) http://elemed.chnu.edu.ua/?page_id=1069

Контактний тел. +(380) 506643127

E-mail: h.buhar@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4153>.

Консультації середа 15.30 до 16.30

1. Анотація дисципліни.

Навчальна дисципліна забезпечує створення умов, що сприяють формуванню у здобувачів уявлень про методологічні вимоги та різноманіття сучасних технологій виховання, що є засобом цілісного розвитку молодшого школяра.

Дисципліна «Сучасні технології виховання» в системі підготовки сучасних фахівців займає важливе місце серед вибіркової компоненти, її вивчення потребує особливої уваги. Завдання курсу полягає в глибокому засвоєнні студентами теоретичного матеріалу та виробленні практичних навичок щодо опанування змісту дисципліни, формування у майбутніх педагогів інноваційного підходу до професії; у озброєнні студентів ґрунтовними знанням теоретичних та практичних основ сучасної інноваційної освіти та науки, сформувати уміння і навички, необхідні для організації виховного процесу в умовах реформування початкової освіти.

2. Мета викладання навчальної дисципліни «Сучасні технології виховання» – ознайомити студентів з теоретичними та прикладними аспектами інноваційної педагогічної діяльності, логікою виховного процесу в освіті, критеріями педагогічних інновацій та наявності інноваційного потенціалу у педагога; продовжити ознайомлення студентів з сучасними технологіями виховання; формувати готовність майбутніх вчителів початкової школи до впровадження сучасних технологій виховання в освітній процес; розвивати уміння організовувати процес виховання в початковій школі з використанням інноваційних технологій: виховувати прагнення до постійного професійного самовдосконалення.

3. Пререквізити. «Загальні основи педагогіки та історія її розвитку», «Теорія та методика виховання».

4. Результати навчання

ЗК-2.	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та
--------------	--

	форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
ЗК-3.	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК-4.	Здатність працювати в команді.
ЗК-5.	Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
ЗК-6.	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК-7.	Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
ЗК-8.	Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
СК-4.	Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організувати їхню пізнавальну діяльність.
СК-5.	Здатність до проєктування осередків навчання, виховання й розвитку здобувачів початкової освіти.
СК-6.	Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.
СК-12.	Здатність доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументувати їх на засадах партнерської взаємодії в умовах початкової школи.
ПР-07	Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.
ПР-08	Організувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.
ПР-09	Планувати та організувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.
ПР-16	Використовувати основні техніки спілкування з дорослими людьми, різні форми та засоби комунікації з батьками, колегами, іншими фахівцями з метою підтримки здобувачів у освітньому процесі початкової школи, керувати педагогічним і професійним розвитком осіб та груп.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю	
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання		
Денна	2-й	3	4	120	15		15			90		залік
Заочна	2-й	3	4	120	8					112		залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	с	п	с.р.		л	с	п	с.р.
1	2	3	4	5	7	8	9	10	13	
Змістовий модуль 1. Методологічні основи педагогічної інноватики виховного процесу початкової школи										
Тема 1. Технологічний підхід в освіті в умовах сьогодення	19 год.	2 год.	2 год.		15 год.	17 год.	1 год.			16 год.
Тема 2. Технологія колективного творчого виховання (КТВ)	23 год.	4 год.	4 год.		15 год.	17 год.	1 год.			16 год.
Тема 3. Педагогічна технологія «Створення ситуації успіху»	19 год.	2 год.	2 год.		15 год.	22 год.	2 год.			20 год.

Разом за змістовим модулем 1	61 год.	8 год.	8 год.		45 год.	56 год.	4 год.			52 год.
<i>Змістовий модуль 2. Сучасні технології виховання творчої особистості молодшого школяра</i>										
Тема 4. Проектні технології у виховному процесі початкової школи	21 год.	3 год.	3 год.		15 год.	22 год.	2 год.			20 год.
Тема 5. Технології виховної роботи з колективом класу на основі системного підходу	19 год.	2 год.	2 год.		15 год.	22 год.	2 год.			20 год.
Тема 6. Ігрові педагогічні технології у виховному процесі початкової школи	19 год.	2 год.	2 год.		15 год.	20 год.				20 год.
Разом за змістовим модулем 2	59 год.	7 год.	7 год.		45 год.	64 год.	4 год.			60 год.
Усього годин	120 год.	15 год.	15 год.		90 год.	120 год.	8 год.			112 год.

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

Тема 1.	<p style="text-align: center;">Технологічний підхід в освіті в умовах сьогодення</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Зробіть порівняльний аналіз різних підходів до визначення сутності поняття «педагогічна технологія» 2. Визначте спільне і відмінне у поняттях «педагогічна технологія», «виховні технології». 3. Ознайомтесь з відомими визначеннями «виховні технології». Проаналізуйте та сформулюйте власне трактування поняття «виховні технології».
Тема 2.	<p style="text-align: center;">Технологія колективного творчого виховання (КТВ)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте блок-схему на тему: «Виникнення технології колективного творчого виховання». 2. Есе «Колективна творча справа (КТС) – як засіб залучення співпраці школярів та педагогів». 3. Підібрати статті щодо впровадженні технології колективного творчого виховання (КТВ) у навчально-виховний процес.
Тема 3.	<p style="text-align: center;">Педагогічна технологія «Створення ситуації успіху»</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Створити інтелект-карту на тему «Використання технології «Ситуація успіху» в початковій школі. 2. Проаналізувати досвід педагогів-класиків з використання технології “Створення ситуації успіху” в навчально-виховному процесі початкової школи 3. Складіть алгоритм у роботі вчителя «Створення ситуації успіху»
Тема 4.	<p style="text-align: center;">Проектні технології у виховному процесі початкової школи</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підготуйте дискусію на тему «Проектні технології у виховному процесі початкової школи: переваги і недоліки». 2. Скласти хронологічну таблицю «Історія виникнення проектних технологій». 3. Підібрати показчик публікацій про доцільність використання проектних технологій у початковій школі. 4. Провести опитування вчителів початкової школи «Як часто вони використовують проектні технології у своїй роботі»
Тема 5.	<p style="text-align: center;">Технологія особистісно-орієнтованого та розвивального виховання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати зміст праць І.Д.Беха щодо визначеної проблеми 2. Підготувати публічний виступ на тему: «Особистісно-орієнтоване виховання – потреба сьогодення». 3. Підготувати особистісний, професійний портрет сучасного класного керівника через метод парадоксу – розгляд явища з несподіваних позицій, які не відповідають загальноприйнятим уявленням.
Тема 6.	<p style="text-align: center;">Технологія виховання рольовими іграми</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Підібрати серію рольових ігор та визначити виховний момент розв'язання проблеми. 2. Розробити питальник для студентів «Які рольові ігри я знаю?»

5. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Формами поточного контролю є усна чи письмова (тестування, есе, реферат, творча робота, проєктна робота) відповідь студента та ін.

Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- проєкти (наскрізні проєкти; індивідуальні та командні проєкти; дослідницько-творчі та ін.);
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- модульні контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

(Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали).

Оцінка «відмінно» (ECTS – A (90-100 балів)) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення на практиці.

Оцінка «дуже добре» (ECTS – B (80-89 балів)) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення на практиці; під час відповіді студент допускає деякі неточності або відповідає не повно за умови, що принципові моменти питання розкриті правильно, а при розв'язанні практичного завдання допущені лише незначні неточності.

Оцінка «добре» (ECTS – C (75-79 балів)) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, включаючи аргументовані відповіді на поставлені питання, які, однак, містять певні неточності, за вміння застосовувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач; студент допускає несуттєві помилки і не може чітко й повно відповісти на додаткові питання за умови, що допущені помилки усуваються самим студентом, коли на них вказує викладач.

Оцінка «задовільно» (ECTS – D (60-74 балів)) виставляється за наявність у відповіді декількох суттєвих неточностей, нечіткість і неповноту відповіді. При розв'язанні практичного завдання допущені помилки і порушена логіка, що вплинуло на результат і правильність висновків.

Оцінка «достатньо» (ECTS – E (50-59 балів)) виставляється за слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності їх викладу, за слабе застосування теоретичних положень при виконанні практичних завдань.

Оцінка «незадовільно» (ECTS – FX (35-49 балів)) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при виконанні практичних завдань.

Оцінка «неприйнятно» (ECTS – F (1– 34 бали)) обов'язковим повторним вивченням дисципліни виставляється за те, що студент не засвоїв зміст навчальної дисципліни, виявив повну нездатність до виконання практичних завдань

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни
Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання

Критерії оцінювання знань студентів

Оцінка за модуль визначається як сума оцінок поточної навчальної діяльності студента (у балах) та оцінки підсумкового модульного контролю (у балах), які виставляються при оцінюванні теоретичних знань та практичних навичок.

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати при засвоєнні курсу – 100 балів.

Поточний контроль навчальної діяльності студента здійснюється на кожному семінарському занятті відповідно до конкретних цілей теми, враховуючи рівень підготовки до заняття під час самостійної роботи студента, виконання практичної частини роботи, оформлення конспекту практичного заняття, результатів підсумкового тестового контролю за темою заняття, а також якості виконання індивідуального завдання.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Самостійна робота студентів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному семінарському занятті.

Підсумковий модульний контроль здійснюється по завершенню вивчення модуля на останньому практичному занятті з модуля. До підсумкового модульного контролю допускаються студенти, які повністю відвідали аудиторні заняття з дисципліни, виконали всі види робіт, що передбачені навчальною програмою.

Підсумковий контроль засвоєння дисципліни в цілому здійснюється шляхом складання заліку.

Критерії поточної оцінки знань студентів.

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінки
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та

	практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Поточний модульний контроль знань студентів.

Модульний контроль знань студентів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування на платформі Moodle.

Критерії поточної модульної оцінки знань студентів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінки
12-11	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
10-8	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
7-5	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без

	використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
4-3	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
2-1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.

Підсумковий контроль знань студентів

Підсумковий модульний контроль знань студентів означає поступове накопичення балів від одного поточного модульного контролю до іншого в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу.

Форма підсумкового контролю: залік

(для контролю та самоконтролю роботи студента)

Розподіл балів, які отримують студенти (залік)

Поточне тестування та самостійна робота								Залік	Сума
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	MP	T1	T2	T3	M/P	40	100
5	10	10	5	5	10	10	5		

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Аніщенко О.В., Яковець Н.І. Сучасні педагогічні технології: курс лекцій: навч. посібник / За заг.ред. Н.І. Яковець. Ніжин: Видавництво НДУ ім. М. Гоголя, 2007. 199с.
2. Баханов К.О. Сучасна шкільна історична освіта: інноваційні аспекти. Донецьк: ТОВ «ЮгоВосток, Лтд», 2005. 384 с.
3. Баханов К.О. Інноваційні системи, технології та моделі навчання історії в школі. Запоріжжя:Просвіта, 2004. 324 с.
4. Баханов К.О. Традиції та інновації в навчанні історії в школі. Дидактичний словник-довідник. Запоріжжя: Просвіта, 2002. 107 с.
5. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посібник. Київ: Академвидав 2015. 304 с.
6. Зайченко І.В. Педагогіка: підручник / І. В. Зайченко. О 3-тє видання, перероблене та доповнене О К.: Видавництво Ліра – К, 2016. – 608 с
7. Інноваційні педагогічні технології: посібник / за ред. О. І. Огієнко. Київ: Інститут педагогічної освіти та освіти дорослик НАПН України, 2016. 314 с.
8. Кузьмінський А. І., Омеляненко С. В. Технологія і техніка шкільного уроку : навч. посіб. Київ : Знання, 2010. 335 с.
9. Литвинов А. С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті: навч. посіб. Суми : Університетська книга, 2018. 265 с.
10. Литвинюк Г. І., Когут О. І., Кульматицька О. Р. Проектна діяльність в освітньому середовищі : метод. посіб. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2014. 126 с.
11. Освітні технології: навчально-методичний посібник / за заг. ред. О.М. Пехоти. Київ: А.С.К., 2002. 255 с.
12. Педагогічні технології: теорія та практика / за ред. М.В.Гриньової. Полтава: АСМІ, 2006. 230 с.
13. Педагогічні технології: наука – практиці : навч.-метод. підруч. /за ред. С. О. Сисоевої. Київ : ВПОЛ, 2002. Вип. 1. 281 с.
14. Пометун О., Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання : наук.-метод.посіб. Київ : А.С.К., 2006. 192 с.
15. Пометун О. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ: АПН України, 2007. 142 с.
16. Химинець В.В. Інноваційна освітня діяльність. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2007. 364 с.
17. Химинець В.В. Інновації в сучасній школі. Ужгород: Інформаційно-видавничий центр ЗППО, 2004. 168 с.
18. Чепіль М. М., Дудник Н.З. Педагогічні технології : навч. посіб. Київ : Академвидав, 2012. 224 с

Допоміжна література:

1. **Бигар Г. П., Мачушак Г. І.** Інноваційні форми виховної роботи в НУШ // Матеріали ІІ Міжнародної наукової конференції. 27-28 березня 2020 р., м.Дніпро. Частина І. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – С.112-<https://www.twirpx.com/file/3077989/>
2. <https://www.twirpx.com/file/3077989/>
3. **Бигар Г.П., Варварич В.В.** Розумового виховання як вектор реалізації концепції нової української школи / Ганна Бигар, Віталія Варварич// Неперервна освіта для сталого розвитку: філософсько-теоретичні контексти та педагогічна практика Матеріали ІІІ Всеукраїнської науково-практичної конференції (4 грудня 2020 року) /Наук.ред.О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2020. – 133-135.
4. **Бигар Г.П.** Роль інформаційних технологій у вихованні учнів початкової школи /Ганна Бигар/Інноваційна педагогіка: Науковий журнал/Причорноморський науково-дослідний

- інститут економіки та інновацій: Гельветика: 2021. Вип. 42. 121-126 с. ISSN: 2663-6085 (Print), 2663-6093 (Online) www.innovpedagogy.od.ua
5. Інноваційні технології навчання: навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В. Київ : НТУ, 2017. 172 с.
 6. Мариновська О.Я. Педагогічна інноватика і менеджмент інновацій: навч.-метод. посібник. ІваноФранківськ: Місто НВ, 2019. 504 с.
 7. Піц. І.І., **Бигар Г.П.**, Прокоп І.С., Тимчук Л.І. Теоретичні засади педагогічного партнерства як одного з факторів ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. Професійна освіта: методологія, теорія та технології: зб. Наук. Праць / ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний вищий навчальний заклад імені Григорія Сковороди». Переяслав: СКД, 2021. Вип. 13. 287-298 с. ISSN: 2415-3729 (Print), 2415-3737 (Online) <https://doi.org/10.31470/2415-3729-2021-13>
 8. Фіцула М. М. Педагогіка: навч. посібник. Київ: Академія, 2002. 528 с.
 9. Сучасні технології в освіті. Реком. бібліогр. покажчик. Упор. І.П. Моїсеєва, Л.О. Пономаренко Київ: ДНПБ ім. В. Сухомлинського, 2006. 196 с.
 10. Шестобуз О. С. Сучасні інформаційні технології : навч.-метод. посіб. Чернівці : ЧНУ, 2015. 212 с.
 11. Янченко Т.В. До витоків становлення дистанційної освіти. Історія та філософія освіти в незалежній Україні: здобутки і стратегії: зб. тез Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю / ред. кол.: Топузов О.М., Сисоєва С. О., Дічек Н.П. Київ: Інститут педагогіки НАПН України, 2020. С. 61–64.
 12. Янченко Т. Розширення освітнього простору як технологія навчання у підготовці майбутніх педагогів. Pedagogical and psychological education as a component of the education system in Ukraine and the EU countries. Wloclawek: Cuiavian University, 2020. P. 269–271.
 13. Ярощук Л. Теорія та методика виховання: навч. посіб. Бердянськ, 2019. 400 с

8. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт міністерства освіти і науки, молоді та спорту України // <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/>
2. Офіційний сайт інституту інноваційних технологій і змісту освіти // <http://iitzo.gov.ua/>
3. Методичний портал // <http://metodportal.net/node/581>
4. Всеосвіта.. Спільнота активних освітян. // <https://vseosvita.ua/>
5. Освітній проєкт — На урок! // <https://naurok.ua/>
6. PROMETHEUS. Найкращі онлайн-курси України та світу // <https://prometheus.org.ua/>
8. Концепція національно-патріотичного виховання дітей та молоді // Додаток до наказу Міністерства освіти і науки України від 16.06.2015 р. № 641 URL.: http://osvita.ua/legislation/Ser_osv/47154/
9. Концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://www.mon.gov.ua/main.php?query=laws/education/prof-tech/6/0001> – Загол. з екрана.
10. Національна доктрина розвитку освіти в Україні. [Електронний ресурс] / Спосіб доступу: <http://osvita.in.ua/index.php?option>. Загол. з екрана.
11. Сучасні технології в освіті: рекомендаційний бібліографічний покажчик / АПН України; ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського; уклад.: І. П. Моїсеєва, Н. Д. Грудніна. – К., 2005. – Ч. 1: Сучасні технології навчання. – 308 с.